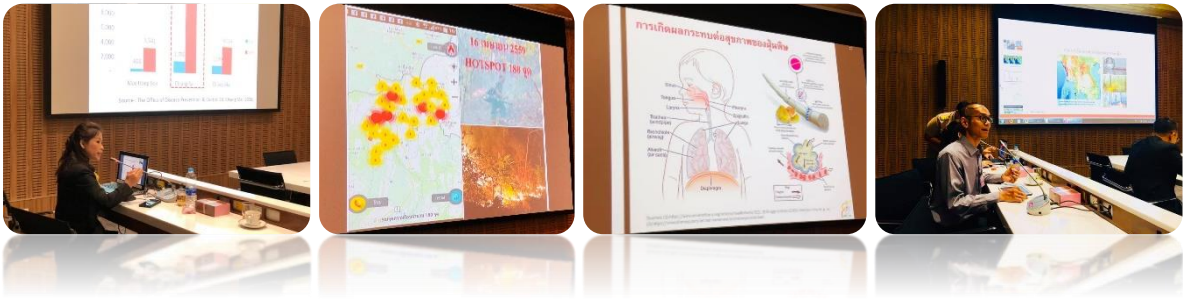




แถลงข่าวคณะกรรมการวิชาการสาธารณสุข สภาผู้แทนราษฎร

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๙๗ - ๘ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔- ๒๕๙๘ E-mail : publichealth.sapa25@gmail.com



เรื่องพิจารณา

พิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

ผลการพิจารณา

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการวิชาการสาธารณสุขสองครั้งที่ผ่านมา ได้มีการพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ซึ่งคณะกรรมการวิชาการได้รับทราบข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการขนส่งทางบก กรมการปกครอง กรุงเทพมหานคร ผู้แทนจากองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย เป็นต้น ในการประชุมครั้งนี้ จึงได้เชิญนักวิชาการจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเขตพื้นที่เชียงราย และเครือข่ายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 ของภาคเหนือและจังหวัดเชียงราย เกิดจากชาวบ้านเผาป่าและทำการเกษตรนอกพื้นที่ ปกติจะเริ่มเผาตั้งแต่เดือนตุลาคมจนถึงเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งเป็นการเผาพร้อมกันในพื้นที่ ๙ จังหวัดในภาคเหนือ โดยในเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน เป็นการเผาในพื้นที่ราบจากการทำการเกษตรในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว และในเดือนมีนาคมของทุกปี จะเป็นการเผาในพื้นที่สูง ในการดำเนินการที่ผ่านมามีการทำงานร่วมกันในระดับจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน โดยมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้เกิดธรรมเนียม รวมทั้งระเบียบปฏิบัติในชุมชนร่วมกัน ซึ่งภาควิชาการได้มีการพัฒนา

โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน โดยใช้แอปพลิเคชันในมือถือและสร้างภาคีเครือข่ายในพื้นที่ โดยได้รับความร่วมมือทั้งภาครัฐภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ดูแลร่วมกัน ส่งผลให้จังหวัดเชียงรายมีจุด Hotspot น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในภาคเหนือ

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สถานการณ์ฝุ่นละอองในพื้นที่ภาคเหนือมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่เกิดวิกฤติหนักอยู่ในระดับอันตราย โดยมีสาเหตุมาจากการเผาพื้นที่ป่าซึ่งมีใช้พื้นที่การเกษตร ทำให้จังหวัดเชียงรายไม่สามารถรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันในขณะนั้น เนื่องจากข้อจำกัดในการใช้กฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ เช่น การเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินการ จึงทำได้เพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุโดยใช้หน้ากาก N 95 อย่างไรก็ตาม ยังคงเกิดปัญหาการเข้าถึงหน้ากากอนามัยซึ่งถือเป็นความเหลื่อมล้ำทางสังคม นอกจากนี้ ปัญหาฝุ่นละอองได้ก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจเพราะประชาชนขาดความตระหนักรู้และให้ความสำคัญในการป้องกันตนเองจากภัยอันตรายของฝุ่นละออง โดยเฉพาะเด็กในช่วงอายุ ๒ - ๓ ปี ซึ่งร่างกายกำลังเจริญเติบโตและมีการขยายตัวของปอดจึงทำให้ร่างกายได้รับฝุ่นละอองได้ง่ายและอาจเกิดอันตรายถึงชีวิตได้

ในส่วนของภาควิชาการมีการพัฒนาเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องโดยมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ต้นแบบนำไปสู่การทำงานร่วมกันของภาคประชาสังคมโดยร่วมกันถ่ายทอดองค์ความรู้ในลักษณะจิตอาสาในชื่อโครงการ “ยักษ์ขาว” ซึ่งสามารถวัดผลและรายงานผลผ่านแอปพลิเคชันมือถือสมาร์ทโฟนทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเริ่มจากการให้ความรู้กับครูในโรงเรียน เพื่อให้ครูเป็นสื่อกลางสามารถนำไปถ่ายทอดให้นักเรียนทราบและตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันตนเองต่อไป โดยใช้สัญลักษณ์ “ธงสุขภาพ” เพื่อแสดงถึงระดับอันตรายจากฝุ่นละออง เช่น ธงสีเหลือง หมายถึงคุณภาพอากาศปานกลาง ธงสีส้ม หมายถึงคุณภาพอากาศเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ ธงสีแดง หมายถึงคุณภาพอากาศมีผลต่อสุขภาพ ฯลฯ

รวมทั้งได้ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายการตรวจวัดภาคประชาชน C- AIR โดยมีข้อตกลงร่วมกัน ๒ ประเด็นคือ ๑) ข้อมูลต้องเปิดเผยสู่สาธารณะ และ ๒) ผลประโยชน์ต้องเป็นของประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจ

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายของฝุ่นละอองขนาดเล็ก และรณรงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนทราบถึงระดับความปลอดภัยว่า สภาพอากาศระดับใดที่เข้าสู่สภาวะเกิดมลพิษเพื่อพึงระวังในการป้องกันตนเองจากฝุ่นละออง

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มมาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย ควบคุม และจำกัดปริมาณเชื้อเพลิงโดยการจัดระเบียบการเผา หรือมาตรการในการควบคุมมลพิษ และควรกำหนดบทลงโทษอย่างจริงจังเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากฝุ่นละออง นอกจากนี้ ควรผ่อนผันเพื่อให้กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่มีข้อจำกัดในการดำเนินการป้องกัน และควบคุมให้สามารถดำเนินการได้ทันต่อสถานการณ์

๓. ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพราะผู้ที่อยู่ในชุมชนย่อมทราบปัญหาในพื้นที่และแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องมากกว่า

๔. ควรให้ความสำคัญในเรื่องการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจ และควรปฏิรูปกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคตต่อไป

๕. ควรมีคณะกรรมการกลางร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เรียกว่า “บอร์ดอากาศสะอาด” เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

๖. กระทรวงสาธารณสุข ควรเร่งรัดให้มีการดำเนินการตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว เพื่อพิจารณากลับกรองคำแนะนำเรื่องมลพิษก่อนประกาศให้ประชาชนทราบ เพื่อลดปัญหาการโต้แย้งจากภาคส่วนอื่น ๆ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการสาธารณสุข สภาผู้แทนราษฎร
กลุ่มงานคณะกรรมการการสาธารณสุข
๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒
ข้อมูล ณ เวลา ๑๖:๑๖ น. นาฬิกา